

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön szeptember 24^{kén} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Spanyol képek.

I. A' Spanyol haramják.

Nem éppen lehetlen, hogy az utazó Andalusiát, a' haramják, ezen classicai földét, a' nélkül, hogy ruhaiszákja félelmes ellenségeire bukkannék, minden részében be ne utazhatná; de annál többet fog felőlök mindenhol hallani. A' postakocsisok, a' vendéglők az állomásokon, hol öszvérek váltattnak, igen sok borzasztó történetet tudnak beszélni meggyilkolt utazókról, elorzott nőkről 'stb. A' külföldinél, ki spanyol országot még nem ismeri 's elég ideje nem volt a' castiliali fenséges gondtalanságot, a' Flemma capillanát magáévá tenni, minden kétkedése mellett is, kedvetlen benyomást hagy, olly számtalan borzasztóságok hallása. A' nap sokkal hamarabb lenyugszik itt, mint éghajlatunkon; az estszürkület alig tart néhány perczig, legott beáll — kivált hegyek közelében, az éji szél, melly Parisban melegnek tetszenék, de itt, a' nappali hévhez képest, iszonyú hideg, mialatt az utazó köpenyébe burkozik 's útsipkáját mélyebben fejébe nyomja, azt veszi észre, hogy az eskopeterok (kiserői) fegyvereik góczáról a' lőport lefuják 's újat nem hirtnek rá. Bámulva e' bánásmódon illy órában 's illy gyanús helyen, okát kérdi: mire merészoltalmazói a' kocsibakról, hol guggolnak azt felelik, hogy habár elég bátorságuk volna is, mindazáltal kevésb számmal vannak, hogysem egy egész zsványcsapatnak ellenállhatnának. „Ha megtámadnak — hozzá teszik — életben csak úgy maradunk, ha megbizonyíthatjuk, hogy soha szándokunk nem volt, magunkat oltalmazni.“

De mirevalók hát ezen emberek 's haszontalan fegyvereik? O, ezek, igen jól használhatók az ugynevezett raterok, vagy ama tolvaj diletansok ellen, kik az utazók erszényét, ha alkalom mutatkozik megszedik. Ritkán vannak számosabban, mint kettejével, hármasával.

'S csak most szánja keservesen az utazó, hogy olly sok pénzt hozott magával. Szomorgó pillantást vet még egyszer órájára, melly-

től, mielőtt mutatója messze haladna, örökre búcsút gondol venni. De a' ruhát csak meghagyják az utazón? kérdi a' mayoralt, vagy is védmestert.

— Némellykor igen. Múlt hónapban, egy orányira Earlotától, megtámadtatott a' sevillei postakocsi, 's valamennyi utazó mint kis angyal érkezék Ecijába.

— Mint kis angyal? Hogyan?

A' zsványok minden ruháikból kivetkezteték őket, még csak ingeiket sem hagyák-meg.

— Ördögöt! mormolja az utazó 's felöltőjét jobban begombolja; azonban megjött lassanként bátorsága.

'S im éj lön, de szerencsére hold kél a' felhőtlen egen. A' távulban egy rémes völgytorok szája ásit felénk, alig félórai széles-ségű. „Mayoralt ez-e a' hely, hol a' postakocsi megtámadtaték?”

— Igen, sennor, 's egy utazó éltét veszté. Postakocsis, folytatja a' mayoralt, ne pattogtasd ostrod', hogy ne figyelmeztessük.

— Kiket?

— A' zsványokat; — válaszolá a' mayoralt.

— Ördögöt! mormolá ismét az utazó.

— Ah, sennor, nézze csak ott alant, hol az ut elfordul, nem emberek-e azok? éppen most rejteznek ama nagy szikla árnyaiba!

— Ugy van, Sennora. Egy, kettő, három, hat ember lőháton.

— Mayoralt látja ott alant?

— Igen az egyik nagy botot visz kezében, talán fegyvert?

— Fegyvert...

— Mit gondol, jó emberek (buena gente) azok?

— Ki tudja, felel a' mayoralt, 's vállat vonit, 's állát leereszti.

— No ugy Isten légy irgalmas nekünk! sohajt az andaluzi nő, 's bájos arczát a' kétszeresen megdőbbent utazó melljére rejti. A' kocsi széleseben röpül, 8 tüzes öszvér sebes ügetve halad. A' zsványok megállnak; egy sort képeznek... hihetőleg az utat elzárandók. De nem, ismét szétmentek, három jobbra, három balra... kétségkívül azért, hogy a' kocsit minden oldalról körülvessék.

— Postakocsis, állítsd-meg öszvéreid', ha azon urak parancsolni fogják, ne hozz nyakunkra üdvözlét-lövéseket puskáikból.

— Legyen gond nélkül, mayoralt ur, hisz' én legtöbbet veszélyeztetek az esetben!

Végre olly közel jutának, hogy a' hat lovag széles kalapját, török nyergét, fényes ércű kengyel vasát meglehete különböztetni. Ha arcaik láthatók volnának, milly szemeket, minő szakálatokat 's

milly sebhelyeket lehetne látni! Már bizonyos, kétségbevehetlen, ők zsványok; mindeniknél fegyver van.

Az első zsvány megérinti karimás kalapja szélét, 's erős, de nyájas hangon mondja: Vayan vas con Dios! (menjenek Isten hírével!) Így köszöntik egymást az utazók. Vayan vas con Dios, ismétlik a' többi lovagok, egyik a' másik után, a' mint egész udvarisággal kitérnek, 's a' kocsinak utat engednek; mert ők becsületes haszonbérloők, kik a' cejjai vásárban késtek-el, most pedig falujokba térnek vissza többen, társaságban 's fegyverkezve, mert miként megjegyzők, mindenki semmi másról, csak szüntelen zsványokról beszél és álmodik.

Több hasonló találkozás után az olly igen elhíresztelt zsványokban kétkedni kezdünk. Lassanként annyira megszokjuk a' parasztok kissé vad képeit, hogy utóbb valódi zsványokat is becsületes napszámosoknak tartunk, olyyaknak, kik egy idő óta szakálaitkat nem metszik. Granadában egy ifjú angollal ismerkedém-meg, ki miután a' leg elhíreszteltt tájakon minden veszély nélkül utazott, végre a' zsványok létezését makacsul kezdé tagadni. Történt azonban, hogy egy szép napon, két férfiútól, kik nem a' legvonzóbb ábrázatúak 's fegyverkezve valának, feltartóztaték. Eleinte parasztnak vélé őket, kik meg akarják ijeszteni, hogy multságot szerezzenek maguknak. Ha pénzét sürgeték, minden felhívásaikra nevetve válaszolt, hogy ő nem hagyja magát rászedetni; tévedéséből egy vaskos buzgány-csapás riaszthatá csak föl, mit a' valódi zsványok egyike fejére mért, minek sebhelyét még három hónap múlva is viselé.

Néhány gyérebbe esetet leszámítva, a' spanyol zsványok az utazókkal nem bánnak kegyetlenül. Gyakran megelégsszenek azzal, ha pénzeiket elvevék, a' nélkül, hogy utszekrényeiket felnyitnák, vagy ruháikat megkezelnék. Azonban nagylelkűségökben nem mindig bizakodhatni. Egy ifjú madridi elegant Cadixba szándékozott. Ruhaiszákjában két tucsat igen szép ing vala, mit Londonból rendelt-meg. Közel Carolinához haramjától támadtaték-meg, kik erszényét az utósó maradékig kiüríték, ide nem számítva gyűrűit, lánczait 's egy csomó szerelmi kegy-'s diadalemlékeket, mikkel egy frakkos Antoniusnak birnia kell. Utóbb egész nyájassággal azt jegyzé-meg a' rablócsapat vezére, hogy a' fehérműik emberein, mivel bizonyos okokból, lakottabb helyektől távol kénytelenek tartózkodni, a' mosást igen megkívánják. Mire az ingek előszedettek, megdicsértetének; néhányat közülök a' derék kapitány általvetőjébe löke, 's miután a' fekete rongyokat, miket legalább félévig viselt testén, levetkezte, egész kéjelemmel ölté-föl foglya selyempuha batistját. A'

a

többi zsvány mind szerinte cselekvék, 's kevés idő alatt egész ruhátárát kifosztva 's magát hátrahagyatott szennyes ronggyaláb birtokában látta a' szerencsétlen madridenos, mellyhez botjával sem nyult volna. 'S még ezenkívül a' rablócsapat nyers elménczkedéseit is tűrnie kellett. A' zsvány kapitány, távoztakor, afféle komoly bohóc-képpel, minőt az andaluziak igen jól tudnak csinálni, mondá, hogy azon szolgálatról, mellyet éppen most teve neki, soha sem fog megfeledkezni, 's rajta lesz, hogy azon ingeket, miket kegyes vala neki kölcsön adni, az övéivel ujjalag becserélhesse, mihelyt szerencsés leend őt ismét látni. Mindenek előtt, tevé hozzá, ne feledje-el, ezen urak ingeit kimosatni; mi azokat ismét kézhez veendjük, midőn kegyed Madridból visszatérend. Az ingek, szerencsétlen tulajdonosa ki e' történetet maga beszélé nekem, megvallá, hogy vásznát kevésbbé fájlalá, mint a' gaznép gonosz elménczkedéseit.

A' spanyol kormány már több ízben komolyan elhatározá, az országutakat az útonállóktól, kik határtalan idő óta előjoggal birnak rajtok kóborlani, végre fölmenteni. De minden fáradaalma sikertelen volt. Ha itt egy csapat elszélesztették, amott uj keletkezett. Némmellykor sikerült egy főkapitánynak, kerületéből a' haramiákat eloszlatni, de viszont a' szomszéd birodalmak teltek-meg velök. Maga e' hegydús ország természete, hol csinált utak hiánylanak, fölötte nehezé teszi a' zsvány csapatok végképpi kiirtását. Spanyol országban, miként a' Vendéében, igen sok sivatag (aldeas) van, minden lakott helytől több mérföldnyire fekvő. Ha e' tanyákra vagy szállásokra katonákat lehetne telepíteni, ugy a' zsványok legott kényyszerítve lennének vagy az igazság kezeibe adni magokat, vagy éhen halni. De hol venni erre elég pénzt, elég katonát? Az aldeák tulajdonosainak természetesen azon kell ügyekezniök, hogy a' rablókkal egyetértésben éljenek, ha csak a' legirtózatoss boszúállásnak nem akarják magukat kitenni. Más részről a' zsványok kimélik őket, kiktől élelmöket kapják, 's a' szükséges szerekért jól fizetnek nekik, sőt némmellykor zsákmányaikat is megosztják velök.

(*Merrimée után*)

V. S.

ELBESZÉLÉS.

A' törött korsó.

(*Vége.*)

Utjában Irma Colinnal találkozék, az őt nyájasan üdvözlővel; 's miután értesitné, hova viszi a' koszorút, szólla Colin: „hasonjában vagyok, az egyházi eleség-vámpénzt nyújtom - be nála.“ — Mindketten haladtak. Colin némán kezébe vevé Irmáét, azután resz-

ketőn mindkettőt, mintha egymás elleni büntétek nagy súlya nyomná öntudatukat.

„Megbocsátál? — sziszegve halkán Colin. — Ah Irma, miképp' érdemlém, hogy ellenem olly rideg, olly kegyetlen vagy?”

De ez olvadásában más választ nem rebegette, mint: „Csendesdél csak Colin; a' szalag ismét tied legyen, 's én korsódat tartom meg. Ugy-e tőled való?”

„Irma, kételkedhet? Ah mim van, mindent veled megosztanék! Akarsz jövőben engem is, mint mást szívelni?”

Irma nem felelt. De mint a' lelkészlak küszöbén átlépve, szép szemén könnyűt remegni látta, hozzá simultan susogá: „Kedves Colin!” — Itt lehajolt Colin, 's hő csókja ragadt Irma hókezére. Most ajtó nyílek, 's Jerome atya álla előtttek tisztos alakban. — Szédülés szálla-meg őket, mert egymás karjain csüggték. Én nem tudom a' csók szüleménye volt-e ez, vagy a' tisztos aggastyán iránti hódolatnak jele?

Itt átnyujtá Irma a' myrtus koszorút. Az ősz fejét Irma fejére hajtá, és szóla: „„Gyermeckék, szeressétek egymást!“ — 'S érzékenyen, és szivrázón hata az intés Irmára: hogy Colint szeresse. Mert az öreg ur a' nőszőnek nevét vagy tompultt hallóérzéke miatt nem értheté, vagy korosodott eszmélőtehesége miatt elfelejté, 's úgy vélé, Colin a' nősző.

Az ősz érzelemdús szavaira Irmának majdnem szíve repedt. Gyöngy perge szép szeméből, 's zokogva tördelé: „ah én mindig szerettem, de ő gyűlöl!”

„Én téged gyűlölni, Irma? — kiálta ő. — Lelkem csak bened él, mióta la Napouleba jöttél. O Irma, mint hihetém, mint remélhetém, hogy te engem szeress? Nem imád téged egész la Napoule?”

„Miért búvál előlem Colin? nem becsüléd nálamnál többre társnéimat?”

„Ah Irma, félelem, csüggedés, szerelem, 's aggály zsarolásának, ha láttalak, Nem volt annyi szívem, hogy közeledben lehetnék. 'S ha tőled tova valék, még veszélyesb kin sujtola.”

Szóváltásaikat a' jó atya czivódásnak vélé, 's mindkettőt karjaival átfűzve könyörgőn szóla: „„Gyermeckék, szeressétek egymást!“

Irma Colin melljére dőlt. Colin Irmát karjai közt tartá. Mindkettőnek arcza néma elragadtatásban sugárzott. Elfelejték a' lelkészt 's az egész világot. Colin ajka Irmáéira tapadt. Csak csók vala ugyan, de a' legéldűsabb semmisítés csókja. Mindkettő egymásba olvadt;

mindkettő eszméletét veszté, 's mit sem sejtve, mindkettő a' hívó Jeromet egyházba, 's benn az oltárhoz követé.

, Irma! — sohajta Colin.

„Colin!“ — sohajta Irma.

Az egyházban buzgó imába süllyedtt hivek álmélkodva lettek az esketés szemtanúi. Sokan a' szertartás vége előtt siettek már ki, egész la Napouleban Colin 's Irma esketését kikürtölendők.

Esketés végével Jerome atya szivből örült, hogy a' fiatal pár ellenszegülése nélkül az egész olly jól sikerült. Ó lakába vezette őket.

A' történet vége.

Lélekzetvesztve jött Manon anya. Sokáig várta otthon a' nőszőnek érkezését, de ez nem jött. A' végső harangszókor aggodalom unszoló őt Hautmartin urhoz sietni. Azonban ott uj szörnyedés rázá-meg. Hallá, hogy a' tartományi főnök titoknokával együtt megjelent; a' bírónak számadását, pénztárát, 's jegyzőkönyvét vizsga fürkészés alá vette, 's azt kemény őrizet alá téteté.

, Ez bizonyosan az istentelen Colin cselszövénye! — vala gondolatja. Most serényen az egyház-lakba röpült, az esketés halasztását kikérendő. Itt mosolygva 's a' jól sikerült munka kevély öntudatában tipege elébe a' jámbor aggastyán, 's karjain az oldhatlanul összekötött pár.

Manon asszony eszmélete és szava elállott a' történtek hallására. De Colin illy eszmélő és szóllótehetséggel mint most, soha sem birt. Szerelméről kezdte szóllni, a' törött korsóról, a' bíró csalárdságáról, 's miképp' őt a' grassei törvényhatóságnál leálarcozá. És Manon anya áldásaért esdekle, mert a' már másithatlan dolognak nem ők valának okai.

Jerome atya, ki soká nem érti a' történteket, a' félreértés-szülte házasságról tiszta felvilágítást nyervén, jámborul összefoná kezeit, 's fel-felröpülő tekintettel imádkozék: „az ég végzetei csudálatosak!“ — Colin és Irma hön csókolák kezeit. Manon anya csupa ég iránti buzgóságból a' fiatal párra áldását rebegé, de e' közben ugy érzé, hogy feje megfordítva van.

Manon asszony örült vejének, miután birtokát ismerni tanulá, 's főleg, miután Hautmartin ur orrával együtt börtönbe záratott.

A' törött korsó a' családban emlékül 's erekyeül maig fenn tartatott.

Zschokke után

Gigler József.

KÜLÖNFÉLE.

Nemzeti nyelvünk ügyében mltgos csömöri gr. Zay Károly ur ó nga, a' magyar országai ágostai valláskövetők főfelügyelőjévé választá-

tásakor, Pesten f. é. sept. 10-kén igen lelkes, különös figyelemre méltó beszédet tartott, melynek e' tárgyat illető végrészét sietünk t. olvasóinkkal közleni. Következők a' derék hazafi grófnak arany betűkre érdemes szavai:

„Nemes gyülekezet! Van még egy közérdekű nagy ügyünk, melynek ápolgatása nélkül mindezen üdvös intézkedés magvai vagy parlagra esendnek, vagy a' már csirázottak is, bimbójikban jégverve elhervadandnak; melyen honunk törvényes állása, szabadságunk fentartása, a' protestantismus léte alapul; melyben tehát minden hű hazafinak, és soraikban legelől a' protestansoknak törekvései pontosuljanak. Ezen közügyünk: nemzetiségünk fejlődése; — és minthogy nemzeti élet nemzeti nyelv nélkül lehetetlen — *honunk magyarosítása*. — Ismerem ezen szavak súlyos erejét, honfitársaim szívére majd serkentő, majd nyomasztó hatását; sejdítem a' felidézett ellenséges elemek fellobbanó gerjedelmét; de érzem azt is, — hogy hitemnél, tisztemnél, enmeggyőződésemnél fogva ezen ügy iránti nézetimet minden tartózkodás nélkül e' helyen előadni szent kötelességem! — Igen tisztelt gyülekezet! Minden ép-eszü magyar a' rokon szláv nemzet régiségét, történeti nagyságát, mivelődési fokát szívesen elismeri, sőt azt is, hogy a' szlávok honunk első szülőttei, 's a' magyarok birtoka csak diadaluk jutalma. De e' helyen a' hűség igényei, a' hatalomra hivatkozó elbizottság elnémulnak; a' magyarosítás eszméje fellengősb szempontbul tekintendő, minthogy győzelme, az értelmiség — az alkotmányos szabadság örök jogainak kivívása; — annak elnyomása pedig az európai műveltségnek, a' középkor tespedő pangásabani elsüllyesztetése. Mert a' magyar nyelv önállása következtében működhetik csak saját, 's így a' magyar elemnek fejlődése érdekében, mely elem viszonyaink, nézeteink, szellemi 's anyagi jólétünk tekintetében, természetileg és szükségileg csak az értelmiségnek, a' korszerű haladásnak, az alkotmányos szabadságnak hódolhat; holott a' szlávok fejlődése által nemcsak ezen közérdekinket biztosító magyar elem fejlődése aránylag gátoltatik, hanem még közvetve más idegen elemek magvai honunkban elszórtnak 's dus fakadásra indíttatnak. — Tudom ugyan, hogy szláv testvéreink, minden alkotmányunkat háborító mellékezelélnak föltételét, érdemileg is fonák elmeszüleménynek, álnok koholmányoknak állítják, köztörekvéseik célja 's végpontja levén: nyelvök fejlődése, nemzetiségök fentartása. — De bár szándékjok tiszta legyen is, hon- hit- 's királyhozi ragaszkodásuk hű és tántoríthatlan, kitűzött céljokat el nem érrendik, 's törekvésök eredménye más nem leend, mint vagy szellemi erejük sikernélkül pazérlása, vagy más idegen elemeknek honunkbani alapítása. Mert remélhetik-e szláv testvéreink, hogy a' magyaroknak nemzetiségükbeni bugzó törekvéseik mellett, nyelvök fejlődésében gátlanul fáradozhassanak, hogy a' german, roman, magyar és más érdekek közti viaskodásokban, nemzeti önállásukat kivívólag fentarthassák? Csalóka remény! a' viszónérinkezések kötelekei feloldattak; azon központ, melyben minden honi nyelvünk összeolvadtott, melynek örködése alatt szabadon 's ártatlanul fejlődhetett — a' latin nyelv az élők sorában többé fen nem áll! — a' german és roman törzsokból fejlődött nemzetek pedig, a' magyar nemzetiség fejlődésében alkotmányos jogaik főbiztosítóját találván, honunkbani más nemzetiség fejlődését, gyarapodását, elő nem segitendik, sőt lehetőleg közvetve 's közvetlenül gátolandják is. A' többi más hatalmas elemet pedig segítségül felhíni, hű, elfogulatlan, szeretett szlávtestvéreinknek szándékuk mint eddig nem vala, soha sem leend: mert a' műveltségnek, a' szabadságnak, az értel-

miségnek elfojtására, a' vallás életeterejének megszegésére, a' kényhatalom erősítésére, más nemzetiségbeni önelsúlyesztatásokra, segédkezet soha sem nyujtandnak! Mind ennek következtében honunk minden lelkes polgárának, a' szabadság az értelmiség buzgó leventájának, az ausztriai ház hű alattvalójának — ha csak az elfogultság vagy egy veszélyteljes mellékezel iránti vádat elmellőzni kívánja, szoros és szentkötelessége, honunk magyarosítását férfiasan előmozdítani.

Már e' helyzetben, tudom, távol van 's leend is szláv rokoninktól, anyanyelvükhöz szoros ragaszkodásuk által, szabadságukat, és mi ennél drágább, vallásukat is végveszélynek kitenni, — mert ismétlem, ezen hű ragaszkodás, ezen állhatatosságnak bére mi lehet? polgári 's vallásbeli szabadság kivívása-e? — törvényes önállóság? — koránsem! ezt csak a' magyarokkal testvérkezet fogva tarthatni fön 's érhetni-el: — hát mi? azon bús önértet, hogy a' kényhatalom diadalának, a' haladó értelmiség elfojtásának eszközül szolgáltak! — Senki jobban 's mélyebben nem tiszteli, mint én, a' nemzetiség eszméjében foglalt közös és egyes jogokat, és így minden polgártársomnak anyanyelve iránti igazait is, de mindenek fölött tisztelem a' nemzetek, az egyes polgárok anyagi 's szellemi szabadságát, az értelmiséget, mellynek a' nyelvet is feláldozni, minden eszes és halhatlan lénynek szent kötelessége. Hol a' szabadság, az értelmiség, az önkény az orthodoxia ellen sikra száll, vajjon a' protestansoknak hol van ott helyök? mert nem hiszem, hogy sorukban valaki az éjszak türelme fölötti ábrándok által ringattatik „te facta loquuntur“ — a' katholika testvérvallás életetereinek megszegése után a' protestantismuson leend a' sor! — Nemes gyülekezet! hiszem, hogy ezen előadott okok által minden szláv honfi meggyőzetik arról, miszerint a' magyarosítás eszméje nem néhány szédelgő hiú ámitásának — hanem az alkotmányos világ ingathatlan közhitének szüleménye; hogy a' magyar nyelv 's nemzetiség ügyébeni merész föllépésem nem fonák megrögzött előítéletek, gyűlölség feladása, hanem szívem' tiszta meggyőződésének eredvénye; mert anyám ezen áldott föld, nevelöm a' protestantismus, atyáskodó uraim az ausztriai ház szülöttei, kikhez sírom zártáig tántoríthatlan leend ragaszkodásom, hűségem, kiknek érdekében vérem utolsó cseppjeig küzdendek! — De hogy az érintett nagy czélnak dicső eredvénye is legyen, a' magyar nyelv-terjesztés ne történjék erőszakkal, nem lesve s lappangva, armány eszközül ne szolgáljon, mert mind ennek feszültség, elidegenítés, ellenállás, gyűlölség bére. A' meggyőződésre, a' szent igazságra, az emberi kebelben mélyen gyökerezett szabadság szeretetére bizassék ezen ügy; szeressük anyanyelvünket honfitársainkkal, nem a' győzők hatalmára hivatkozván, hanem eszközre és szívyökre. Győzessenek-meg arról, hogy a' magyarosítás eszméje nem a' hiúság a' kény, a' megvetés' fakadása, hanem azon szent igazság szüleménye, hogy honunk magyarosítását, bárcsak közvetve is gátolni, más nyelvnek, mint a' magyarnak, fejlődésén törekedni, annyi mint az értelmiségnek — alkotmányos elveknek, 's magának a' protestantismusnak életeterejét megszegni; következésképp, hogy a' magyar nyelv, honunk, 's Europa szabadságának, a' protestantismusnak leghívebb örje 's védője; győzessenek-meg arról, hogy a' magyarosítás győzelme, az ész, szabadság 's értelmiség diadala!

Nagyérdemű gyülekezet! — Ime vallástételem! — őszinteségem viszhangra talál-e, nem tudom; de e' diszes székre felemeltetvén, lélekismeretem arra buzdított, hogy ezen nemes gyülekezetnek azon utat, mellyen Isten segéd-mével haladnunk kell, előterjeszsem. Szándékom tisztasága fölött a' mindenható bíraskodandik, 's így azon szent ígérettel rekesztem szavaimat, hogy, mint eddig, végleheletemig is küzdendek, minden felekezet vallásbeli jogainak, a' szellemi egyenlőség, a' viszonyosság elveire alapításáért, nemzeti-ségünk fejlődéséért, — honunk nagyságaért, dicsőségeért, boldogságaért!

(Társalk.)

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiazon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajton
uri utsza 612.